

Tips van een kenner

Bevruchtungskastjes vullen en meer (2)

Jan Trip

Tijdens de Koninginnenteeltdag 2010 liet Jan Trip zijn publiek allerlei bevruchtungskastjes zien. In zijn begeleidend verhaal ging het ook over de praktische kant van het vullen van die kastjes met bijen en de toepassing van bevruchtungskastjes voor bevruchtungsstations (deel 1, zie Bijenhouden maart). Uitgebreide aandacht ging ook naar het Einwabenkästchen en Trips eigen ervaringen met het aanbieden voor bevruchting op het carnicateeltstation op Norderney (D). Hieronder deel 2 van zijn verhaal .

Wie zijn jonge koninginnen gecontroleerd en natuurlijk wil laten paren brengt ze naar een geïsoleerd liggend bevruchtungsstation, met darrenvolken van bekende (ras)afstamming. Voor het aanleveren van te bevruchten koninginnen worden bij voorkeur EWK's gebruikt. EWK staat voor EinWabenKästchen (één-raamskastje). Bij de Duitse bevruchtungsstations is het gebruik van EWK's verplicht. Op de stations zijn beschermingskasten opgesteld waarin twee van die EWK's worden geplaatst, elk met de vliegopening in een andere richting. Om elk misverstand bij deze gecontroleerde bevruchting uit te sluiten heb je je koninginnen gemerkt (in Duitsland is merken verplicht), en ook op het label op het EWK staan de gegevens van de koningin.

Het is vanzelfsprekend een vereiste dat de kastjes bij aanlevering absoluut darrenvrij zijn. Hoe gaan we nu te werk bij het vullen met bijen? We beginnen op dezelfde manier als bij het verzamelen van bijen ingeval van standbevruchting, zie deel 1. Echter, van de ramen broed die we naar boven hangen wordt het darrenbroed gekopt; dit om te voorkomen dat er in de wachttijd een dar uitloopt. De ramen broed gaan weer in een lege bak en komen

boven het rooster weer op het volk.

Als we de bijen gaan verzamelen worden ze voor de tweede keer gezeefd. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden:

Marburger zeefkast – In afwijking van bij het originele model is hier een extra rand aangebracht, waar het uitgeklapte deel tegenaan geschoven kan worden. De darren zitten dan opgesloten en worden niet geplet. Uit het Marburgerkastje kun je, na nat maken, gewoon de benodigde bijen scheppen. (Het ding heet officieel 'Marburger Fegling(=kunstzwerm)kasten' maar wordt gewoon gebruikt als zeef, net als de volgende kast):

- Ruck-Zuck van Pfefferle – De bijen in het Ruck-Zuckkastje maak ik nat en ik doe ze over in een emmer.
- Buis met rooster en stamper op een emmer. De emmer met bijen op het plaatje in het maartnummer is klaar voor gebruik, de bijen moeten alleen nog natgemaakt worden.
- Let op dat er geen darren kunnen aanvliegen als je overdag werkt en doe een doek over de emmer. Binnen werken kan ook. Het veiligst werk je na een uur of vier 's middags, als de darrenvlucht voorbij is.

Klaarmaken van het EWK

Een strookje voorbouw komt aan het bovenlatje. Het originele EWK had een bouwraampje, maar bevat tegenwoordig meestal alleen een toplatje. De te gebruiken ruimte wordt hierdoor wat groter. Er zijn mensen die er nog een draad in spannen voor versteviging van de raat. De voerruimte wordt gevuld met voederdeeg. Zorg ervoor dat deze ruimte tot tegen het glaasje aan gevuld is, anders kruipen de bijen over het voer, met gevaar van vastkleven.

Het is van groot belang dat het voer niet uitdroogt, het wordt dan hard en onbruikbaar voor de bijen. Dit uitdrogen komt, doordat het vocht uit het voer in het hout trekt en kan worden voorkomen door het deeg op een stukje plastic of zo te leggen. Doe het wel zo dat de bijen over de hele lengte van de voerruimte bij het voer kunnen. Ook is het mogelijk de binnenzijde van de voerruimte te schilderen.

Het vullen van EWK's met bijen

De EWK's worden in een rij neergelegd, met het bovenste ruitje eraf, maar klaar voor het grijpen om ze er weer op te leggen nadat we ze met 250-300 ml bijen hebben gevuld. Zijn alle kastjes gevuld, dan doe ik, via het grote vlieggat, de nat gemaakte koningin erin. Het kaartje plak ik op het glaasje van de voerruimte, zodat ik later weet welke koningin ik erin heb gedaan.

De kastjes gaan in de transportkist. Het is nu zaak dat de bevochtigde bijen binnen redelijke tijd opdrogen. Als het koud weer is kan het wel een halve dag duren, met als gevolg dat er toch een aantal bijen verkleumt en later dood onder in het EWK ligt. Wie een broeikas heeft, kan daar terecht voor wat warmte. Zelf zet ik de transportkist wel eens op balkjes. Met een ventilatorkachel blaas ik er dan lauwe lucht onderdoor. Vaak zijn ze binnen een half uur weer actief en kan de kachel uit.

De bijen gaan in het kastje in een tros hangen en beginnen

foto Gerf-Jan Schreuder

Bevruchtungsstation op Norderney

foto's Jan Trip

Ruck-Zuckzeefkast

Luchtige, bijendichte transportkist

Vóór het verenigen: gaatjes prikken

foto: Gert-Jan Schreuder

Precies genoeg ruimte voor het EWK met de bevruchte koningin en haar volkje

na een paar dagen te bouwen. Pas als er ook een beetje voer in de cellen zit kunnen ze naar hun bestemming.

Darrenrooster

Meerraamskastjes die naar een bevruchtungsstation gaan moeten voorzien zijn van een darrenrooster. Dit darrenrooster kan het beste aan de binnenzijde worden aangebracht. Alleen plaatrooster is toegestaan omdat de spijlen van een draadrooster uiteen kunnen buigen.

Naar het buitenland: kosten en kisten

Gaan we naar een bevruchtungsstation in het buitenland, dan is een gezondheidscertificaat verplicht. Dat was tot voor kort voor veel geld te verkrijgen bij de voormalige RVV, tegenwoordig onderdeel van de Voedsel- en WarenAutoriteit (VWA). Sinds 1 februari is het gratis.

In de afdeling West-Betuwe reizen we als groep meestal met tussen 70 en 80 kastjes naar Norderney. De transportkisten moeten bijendicht zijn, dit i.v.m. met de passagiers op de veerboot. De veerdienst vraagt dit steeds nadrukkelijker.

Invoeren van bevruchte koninginnen

Koninginnen uit EWK's kunnen worden ingevoerd door een ruitje te vervangen door een stuk krant met wat gaatjes. Je kunt ze zó op het volk leggen dat een nieuwe moer moet krijgen. Na een paar dagen kan het kastje weg en zit de moer, met de bijen, in dat volk. In zesramers lukt verenigen prima door twee ramen

tijdelijk uit te nemen en op die plek het EWK met krant te plaatsen. Het voordeel van deze manier van invoeren is, dat er geen bijen in het EWK achterblijven.

De databank van www.beebreed.eu

Allerlei sprekers op de Koninginnenteeltdag hebben in het verleden al aandacht besteed aan de grote databank BeeBreed, met prestatiegegevens en teeltwaarden van (Carnica)teeltkoninginnen, zoals die is opgebouwd door het bijeninstituut in Hohen Neuendorf, Duitsland. Deze database geeft mij de gegevens van de teeltwaardes van ouderdieren: teeltkoninginnen en darren(groot)moederdieren. Ik kan zelf via de website van de databank 'uitrekenen' wat de verwachte kwaliteit van de volken is die uit de aanparing voort zullen komen. Zie figuur 1a,1b,1c.

Om te kijken of het mogelijk is om mee te doen met het aanleveren van gegevens voor de databank, heb ik met mijn collega een aanvang gemaakt met het opzetten van een selectiestand. Daarvoor hebben we 12 volkjes ingewinterd met 'identieke' koninginnen, alle bevrucht op Norderney. In het komende seizoen gaan we werken volgens de richtlijnen van de DIB (Duitse ImkerBond).

De beheerder van de databank heeft aangegeven dat voor hem de NBV de formele Nederlandse instantie kan zijn waaronder

Nederlandse koninginnetelers kunnen worden geregistreerd die willen meedoen aan de teeltwaardeberekeningen via BeeBreed. (Zie ook pag. 21. Red.)

Länderinstitut für Bienenkunde Hohen Neuendorf e.V.
Tel. 03303-293830 / Fax. 03303-293840 / Mail: info@beebreed.eu

	Honig	Sanftmut	Wabensitz	Schwarmneigung	Varroa-Index	Körung
Zuchtwerte in %	121	120	124	115	117	
Sicherheit der Zuchtwerte	0.59	0.64	0.6	0.51	0.57	--

	Honig	Sanftmut	Wabensitz	Schwarmneigung	Varroa-Index	Körung
Zuchtwerte in %	99	107	110	91	127	B
Sicherheit der Zuchtwerte	0.6	0.64	0.6	0.52	0.59	--

Figuur 1a en b. Uit de teeltwaardes van de teeltkoningin en van het darren-grootmoederdier...

Länderinstitut für Bienenkunde Hohen Neuendorf e.V.
Tel. 03303-293830 / Fax. 03303-293840 / Mail: info@beebreed.eu

[zurück zum Formular](#)

Zuchtwerte geplanter Nachkommen
Code Königin 2a   Code Anpaarung 4a
17-2-78-2006   2-221-5-2006

Zuchtwerte	Honig	Sanftmut	Wabensitz	Schwarmneigung	Varroa-Index
zu erwartender Zuchtwert in %	110	113	116	104	118

Inzuchtwert geplanter Nachkommen beträgt: 1.7 %

...kun je met BeeBreed de verwachte kwaliteit van de nakomelingen en de inteelt berekenen